

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การพัฒนาประเทศจะประสบผลสำเร็จหรือล้มเหลวขึ้นอยู่กับกำลังคนในประเทศนั้นเป็นสิ่งสำคัญ ถ้าคนมีคุณภาพสูงการพัฒนาประเทศย่อมประสบผลสำเร็จได้โดยง่าย ตรงกันข้ามถ้าคนมีคุณภาพต่ำการพัฒนาประเทศจะประสบผลสำเร็จได้ยาก ปัจจัยสำคัญที่จะพัฒนาคนให้มีคุณภาพสูงขึ้นได้นั้นก็คือการศึกษา ดังที่ มยุรี จารุปาน เสนอความคิดเห็นไว้ว่า ... การศึกษาจะช่วยส่งเสริมความรู้ ความคิด ทักษะ และทักษะต่าง ๆ ให้มนุษย์รู้จักตนเอง ตลอดจนสภาพสังคมและสภาพแวดล้อมที่สัมพันธ์กับคน สามารถที่จะนำความรู้ ความเข้าใจที่ได้รับมาแก้ไขปัญหาต่าง ๆ และพัฒนาสังคมให้เจริญก้าวหน้าไปในแนวทางที่พึงประสงค์ได้ (1:53-54) ซึ่งสอดคล้องกับความคิดเห็นของคณะกรรมการวางแผนพื้นฐานเพื่อปฏิรูปการศึกษา ที่ว่า ... การศึกษาจะมีบทบาทสำคัญยิ่งในการเสริมสร้างความสามารถของคนไทยตามแนวทางที่พึงประสงค์ (2:4) ดังนั้น ประเทศจะต้องมีระบบในการจัดการศึกษา เป็นอย่างดี มีการวางแผนพัฒนาการศึกษาเป็นระดับ ๆ ไป ตั้งแต่ระดับชาติไปจนถึงระดับท้องถิ่น บุคคลที่มีส่วนสำคัญยิ่งในการพัฒนาการศึกษาก็คือครู เพราะครูเป็นผู้ที่ นำแผนพัฒนาการศึกษาที่รัฐบาลวางไว้ไปปฏิบัติ ถ้าครูเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถดี มีคุณภาพสูง คุณภาพการศึกษาของเด็กก็จะสูงตามไปด้วย อันจะส่งผลไปถึงการเป็นพลเมืองที่ดีมีคุณภาพของประเทศ การที่จะพัฒนาคุณภาพการศึกษาของเด็กให้ประสบผลสำเร็จจะต้องพัฒนาครูให้มีคุณภาพดีเสียก่อน คือให้ เป็นครูที่มีความรู้ดี สอนดี ปกครองดี และมีคุณธรรม

แต่ในปัจจุบันนี้ การจัดการศึกษาของประเทศไทยยังไม่ประสบผลสำเร็จ เท่าที่ควร ทั้งนี้เนื่องจากมีปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ หลายประการ เช่น อัตรากำลังของครูไม่สมดุลย์กับอัตราการเพิ่มของจำนวนนักเรียน การจัดการเรียนการสอนของครูไม่ทันกับนวัตกรรมใหม่ ๆ ที่เพิ่มขึ้น ผู้บริหารขาดความรู้และประสบการณ์ในการบริหาร เป็นต้น ดังที่ สายหยุด จำปาทอง ได้จำแนกปัญหาและอุปสรรคในการจัดการศึกษาของไทยไว้ดังนี้

1. จำนวนนักเรียนเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว ทำให้ครูประสบปัญหาในการสอนมากขึ้น แนวการเรียนการสอนและวิธีสอนหลายอย่าง หลายแบบจึงมีความจำเป็นเพิ่มขึ้น เพื่อความ

เหมาะสมแก่เด็กแต่ละกลุ่มหรือแต่ละคน

2. ความรู้ในสาขาวิชาต่าง ๆ เพิ่มขึ้น ได้มีการค้นคว้าหาความรู้ใหม่ ๆ เกิดขึ้นในสาขาวิชาต่าง ๆ ครูจำเป็นจะต้องมีความรู้ทันสมัยอยู่เสมอ

3. แนวความคิดและแนวการเรียนการสอนใหม่ ๆ เกิดขึ้น เช่น การจัดสอนโดยไม่มีชั้น การสอนโดยใช้ครูเป็นคณะ เป็นต้น ครูคิดค้นแนวศิลปะใหม่ ๆ ไม่ทัน

4. จำนวนครูใหม่เพิ่มขึ้น จำนวนครูใหม่ที่เพิ่งสำเร็จจากสถาบันฝึกหัดครู หรือครูช่วยสอนยังไม่มีประสบการณ์ในการสอน ในการที่จะทำให้การเรียนการสอนเป็นผลดีเท่าที่ควร

5. จำนวนครูที่ขาดคุณสมบัติยังมีเป็นจำนวนมาก โดยเฉพาะโรงเรียนในชนบท และโรงเรียนราษฎร์

6. การเปลี่ยนแปลงจุดมุ่งหมายของการศึกษา ยังมีครูอยู่เป็นจำนวนมาก ที่เข้าใจจุดมุ่งหมายของการศึกษาของเด็กไม่ถูกต้อง ทำให้การจัดการเรียนการสอนไม่ตรงกับจุดมุ่งหมายการศึกษาชาติที่กำหนดไว้ (3:13-14)

นอกจากนี้ เอกวิทย์ ณ ถลาง ยังได้กล่าวถึงปัญหาของการศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัญหาในระดับประถมศึกษาไว้ดังนี้

1. ครูและเด็กใช้เวลาทำการสอนการเรียนน้อยกว่าเวลาที่กำหนดไว้ในหลักสูตร

2. โรงเรียนประถมศึกษาที่มีมาตรฐานต่ำทางด้าน การเรียนการสอน และการดำเนินงาน จำเป็นต้องมีการควบคุมมาตรฐานและปรับปรุงโรงเรียนให้มีมาตรฐานขึ้น

3. การบริหารระดับประถมศึกษา ยังอาศัยสายสัมพันธ์ ขาดหลักวิชาและข้อมูลต่าง ๆ ในการตัดสินใจแก้ปัญหาและการวางแผน

4. หลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอนในระดับประถมศึกษา ได้รับการปรับปรุงมาก แต่ในทางปฏิบัติยังห่างไกลจากที่ควรจะเป็น และโรงเรียนยังขาดการปลูกฝังพฤติกรรมทัศนคติและนิสัยที่พึงปรารถนาให้นักเรียนอีกมาก (4:27-28)

จากปัญหาต่าง ๆ ดังกล่าวแล้ว พอสรุปเป็นปัญหาสำคัญ ๆ เกี่ยวกับการจัดการศึกษาได้ดังนี้

1. ปัญหาที่เกิดจากนักเรียน
2. ปัญหาที่เกิดจากครูผู้สอน
3. ปัญหาที่เกิดจากการบริหารโรงเรียน

4. ปัญหาที่เกิดจากหลักสูตรและการสอน

ปัญหาที่เกิดขึ้นนี้ เนื่องจากครูไม่มีเวลาพอที่จะคอยติดตามความก้าวหน้าใหม่ ๆ ทางวิชาการที่เกี่ยวกับการเรียนการสอนได้ทั่วถึง เพราะครูมีหน้าที่สำคัญที่จะต้องปฏิบัติคือ การสอนและการอบรมเด็กให้เต็มผลเมืองดีของชาติ ด้วยเหตุนี้ กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการจึงได้ตั้งหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษาขึ้นเมื่อ พ.ศ. 2497 เพื่อปรับปรุงคุณภาพการศึกษา ระดับอนุบาลและระดับประถมศึกษาให้มีมาตรฐานสูงขึ้นทั่วประเทศ

ปัจจุบัน หน่วยศึกษานิเทศก์ที่มีหน้าที่รับผิดชอบงานนิเทศการประถมศึกษา คือ หน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ

หน่วยศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ มีหน่วยปฏิบัติงานอยู่ในสำนักงานคณะกรรมการการประถมแห่งชาติ สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด/กรุงเทพมหานคร สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ โดยดำเนินงานนิเทศการศึกษาประสานสัมพันธ์กันทั้งระบบ

ศึกษานิเทศก์ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ มีงานหลักคือ การติดตาม ประเมินผล และนิเทศการปฏิบัติงานทั้งด้านบริหารและวิชาการในสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด/กรุงเทพมหานคร และพัฒนาเกี่ยวกับการเรียนการสอน

ศึกษานิเทศก์ สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด มีงานหลักคือการวิจัยและพัฒนา งานระดับก่อนประถมศึกษาและระดับประถมศึกษา จัดทำแผนพัฒนาระดับก่อนประถมศึกษา และระดับประถมศึกษา

ศึกษานิเทศก์ สำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร มีงานหลักคือการวิจัย และพัฒนางานระดับก่อนประถมศึกษา และระดับประถมศึกษา ส่งเสริมให้มีการนิเทศภายในโรงเรียนเองได้ และจัดทำแผนพัฒนาระดับก่อนประถมศึกษาและระดับประถมศึกษาของกรุงเทพมหานคร

ศึกษานิเทศก์ สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ มีงานหลักคือ นิเทศช่วยเหลือ แนะนำและส่งเสริมการเรียนการสอนในกลุ่มโรงเรียนและโรงเรียนให้บังเกิดผลตามมาตรฐานทางวิชาการ และนำแผนพัฒนาของอำเภอ/กิ่งอำเภอให้สอดคล้องกับแผน และนโยบายการดำเนินงานของจังหวัด (5:2)

เมื่อพิจารณาหน้าที่ของศึกษานิเทศก์สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ทั้งสามระดับแล้ว จะเห็นว่าศึกษานิเทศก์ที่มีหน้าที่ในกรณีเทศการศึกษานั้น คือศึกษานิเทศก์อำเภอ ส่วนศึกษานิเทศก์กรมและศึกษานิเทศก์จังหวัดนั้นมีหน้าที่สนับสนุน ส่งเสริมให้ศึกษานิเทศก์อำเภอปฏิบัติงานได้ดีขึ้น

✓ ในการทำงานใด ๆ ก็ตามไม่ว่าจะเป็นงานธุรกิจ อุตสาหกรรม หรืองานราชการ ถ้าผู้ปฏิบัติงานนั้น ๆ มีความรู้และทักษะในการทำงานแล้วก็จะทำให้งานมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูง ดังที่ ก่อ สวัสดิพานิชย์ กล่าวว่า ... ในระบบธุรกิจหรืออุตสาหกรรมถือว่าการแบ่งแรงและทักษะเป็นสิ่งสำคัญมาก เพราะการสร้างคนให้มีความชำนาญเฉพาะอย่างแล้วให้คนเหล่านั้นทำงานที่เขาถนัดแต่เพียงอย่างเดียวแล้วจะทำให้ผลผลิตสูง นอกจากนี้ยังให้คนที่มีความชำนาญและทักษะ เฉพาะอย่างสอนคนที่ยังทำงานไม่เป็นให้ทำงานเป็น พร้อมกับคอยควบคุมให้เป็นไปตามที่สอนด้วยก็จะทำให้งานดำเนินไปด้วยดีและมีประสิทธิภาพ (6:6-7) สำหรับในวงการบริหารการศึกษานั้น ทักษะในการบริหารของผู้บริหารก็เป็นสิ่งสำคัญที่จะทำให้งานสัมฤทธิ์ผลหรือไม่ ดังที่ วิจิตร ศรีสะอ้าน กล่าวว่า ... ในการบริหารการศึกษาให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงนั้นมีปัจจัยสำคัญ 3 ประการ คือ คน ระบบงาน และเงิน ในปัจจัยทั้งสามนี้ คนมีความสำคัญมากที่สุด เพราะถ้ามีคนเก่ง คนดีแล้ว จะหาเงินได้ จัดระบบงานได้ ทั้งระบบงานและเงินเป็นปัจจัยในลักษณะผลผลิตของทุน ... และงานจะประสบผลสำเร็จได้จะต้องเลือกคนที่มีลักษณะ 2 ประการคือ มีทักษะ มีความรู้ความสามารถในทางนั้น ๆ (Skill to work) และมีความตั้งใจ หุ่นเทกาตั้งใจ ใจสู้ ใจถึงที่จะทำด้วย (Will to Work) (6:17)

กรณีเทศการศึกษาก็เช่นเดียวกัน เพราะกรณีเทศการศึกษเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารการศึกษา ถ้าศึกษานิเทศก์มีทักษะในกรณีเทศแล้ว จะทำให้ประสิทธิภาพของการศึกษาลงขึ้น ดังที่ ก่อ สวัสดิพานิชย์ ให้ความเห็นไว้ว่า ... ศึกษานิเทศก์จะต้องไปสอนครูให้มีทักษะในการจัดการเรียนการสอนให้ทำงานให้ได้ และติดตามผลให้ครูได้นำทักษะไปใช้และใช้ให้ได้ ประสิทธิภาพทางการศึกษาจะสูงขึ้น (6:7) การที่ศึกษานิเทศก์จะไปสอนครูให้มีทักษะในการจัดการเรียนการสอนได้นั้น ศึกษานิเทศก์เองจะต้องเป็นผู้ที่มีทั้งความรู้ในเรื่องที่จะสอนและมีทักษะในการนิเทศเป็นอย่างดีจึงจะปฏิบัติงานการนิเทศได้บรรลุเป้าหมาย คือต้องบอกได้และทำได้ ถ้ามีความรู้เพียงอย่างเดียว ก็มีความสามารถได้แต่บอก (Lip Service) หรือมีแต่ทักษะเพียงอย่างเดียว ก็มีความสามารถได้แต่รับใช้ (Servile Service) (7:47)

จะเห็นได้ว่า กรณีเทศการศึกษาของศึกษานิเทศก์จะประสบผลสำเร็จหรือล้มเหลว

ย่อมขึ้นอยู่กับทักษะของศึกษานิเทศก์เป็นสิ่งสำคัญ ดังนั้นในการคัดเลือกศึกษานิเทศก์ นอกจากจะพิจารณาด้านความรู้ความสามารถและประสบการณ์แล้ว ต้องคำนึงถึงทักษะหรือความชำนาญในการนิเทศอีกด้วย ดังที่ ริชาร์ด โกลด์แมน ได้เสนอแนะไว้ว่า ... ความชำนาญในการแก้ไขอุปสรรคต่าง ๆ ที่จะทำให้การเรียนการสอนดีขึ้น จะต้องมีผู้เชี่ยวชาญโดยคัดเลือกจากผู้มีความรู้ ความสามารถ ความประพฤติและประสบการณ์มาทำกรณีศึกษา (7:3) และตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยศึกษานิเทศก์สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2524 ได้กำหนดคุณสมบัติของศึกษานิเทศก์ไว้ดังนี้ ... ต้องมีคุณสมบัติ เฉพาะสำหรับตำแหน่งตามที่ ก.ค. กำหนด และมีคุณสมบัติอื่น ดังต่อไปนี้

1. มีความรู้ความเข้าใจในกฎหมายว่าด้วยคณะกรรมการการประถมศึกษา กฎหมายว่าด้วยประถมศึกษา กฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการครู กฎหมายว่าด้วยครู กฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือน กฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน กฎ ระเบียบข้อบังคับอื่นที่ใช้ในการปฏิบัติงาน และระบบการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ
2. มีความรู้และทักษะในกลุ่มประสบการณ์ตามหลักสูตรประถมศึกษาหรืองานที่จะต้องรับผิดชอบ
3. มีความรู้ ความเข้าใจในเรื่องแผนการศึกษาชาติ แผนพัฒนาการศึกษาฉบับปัจจุบัน
4. มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับเหตุการณ์ปัจจุบันในด้านการเมือง การปกครอง เศรษฐกิจและสังคม โดยเฉพาะอย่างยิ่งของประเทศไทย
5. มีความสามารถในการติดต่อประสานงานและทำงานร่วมกับผู้ที่เกี่ยวข้อง
6. มีบุคลิกลักษณะดี เหมาะสมที่จะทำหน้าที่เป็นผู้นำทางวิชาการ และการบริหารการศึกษา
7. มีความประพฤติดี เป็นแบบอย่างแก่ผู้อื่น
8. มีความรู้ ความเข้าใจในหลักกรณีศึกษาและการศึกษาและ เจตคติที่ดีต่องานนิเทศการศึกษา
9. มีความสามารถในการทำแผน ควบคุม ตรวจสอบ ให้คำปรึกษาแนะนำ และเสนอแนะ วิธีการแก้ไขปรับปรุงการปฏิบัติงานที่อยู่ในความรับผิดชอบ (8:78)

เมื่อพิจารณาคุณสมบัติของศึกษานิเทศก์ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษา

แห่งชาติ ตามระเบียบดังกล่าวข้างต้นแล้ว จะเห็นว่าระเบียบฯได้กำหนดคุณสมบัติ เกี่ยวกับทักษะ ของศึกษานิเทศก์ไว้หลายข้อด้วยกัน ทั้งนี้เพราะสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เล็งเห็นว่า ถ้าศึกษานิเทศก์มีทักษะดังกล่าวแล้วจะสามารถทำงานนิเทศการศึกษาให้สำเร็จ ลุล่วงไปด้วยดี แต่การนิเทศการศึกษาในปัจจุบันก็ยังไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร ทั้งนี้เนื่องจาก มีปัญหาต่าง ๆ หลายประการซึ่งพอจำแนกเป็นปัญหาสำคัญ ๆ ได้ดังนี้

1. ปัญหาเกี่ยวกับศึกษานิเทศก์
2. ปัญหาเกี่ยวกับผู้รับการนิเทศ
3. ปัญหาเกี่ยวกับผู้บริหารการศึกษา
4. ปัญหาอื่น ๆ เช่น ผู้ปกครอง นักเรียน โรงเรียน และหลักสูตร เป็นต้น

จากปัญหาต่าง ๆ ที่กล่าวข้างต้น ปัญหาที่เกี่ยวกับศึกษานิเทศก์นับว่ามีความสำคัญ อยู่มาก เพราะศึกษานิเทศก์เป็นผู้ที่มีหน้าที่รับผิดชอบโดยตรงต่อการนิเทศการศึกษา การนิเทศ การศึกษาจะประสบผลสำเร็จหรือล้มเหลวก็ขึ้นอยู่กับศึกษานิเทศก์เป็นส่วนใหญ่ โสภณ จันทรมัย ได้กล่าวถึงปัญหาที่เกี่ยวกับศึกษานิเทศก์ไว้ดังนี้ ...

การนิเทศการศึกษาที่จะมุ่งหวังให้ได้รับผลสำเร็จตามความคาดหวังทุก ประการนั้นย่อม เป็นไปได้ยาก บางทีมีกจะมี เรื่องของตัวบุคคลเข้ามา เกี่ยวข้อง ด้วยเสมอ และมีอุปสรรคด้านอื่น ๆ พอสมควร อุปสรรคที่สำคัญที่สุดของการ นิเทศการศึกษา ได้แก่ บุคลากร ซึ่งเป็นอัตรากำลังของหน่วยงานไม่พอ เพียง กับความต้องการ เพราะชอบย้ายของงานกึ่งกลาง มีโรงเรียนอยู่ในความ รับผิดชอบมากเกินไป หรืออีกส่วนหนึ่งศึกษานิเทศก์ยังมีบุคคลไม่ตึงขั้นที่ต้องการ เป็นต้นว่าขาดความชำนาญ และประสบการณ์ต่าง ๆ บุคลิกภาพไม่ เหมาะสม ไม่เป็นที่น่าเชื่อถือ ครอบงำบางส่วนยังมีความคิดเห็นขัดแย้งกับศึกษา- นิเทศก์ มองภาพพจน์ของศึกษานิเทศก์ไปในทางลบ (9:17)

จากคำกล่าวข้างต้นจะ เห็นได้ว่า การที่จะแก้ปัญหาการนิเทศการศึกษาให้ได้ผลนั้น ต้องแก้ที่ตัวของศึกษานิเทศก์ก่อน โดยพัฒนาคุณภาพของศึกษานิเทศก์ให้มีทักษะต่าง ๆ ที่จำเป็น เกี่ยวกับการนิเทศการศึกษา และเป็นไปตามความต้องการของผู้รับการนิเทศเพื่อการประสานสัมพันธ์ อันดีในการปฏิบัติงานร่วมกัน มากกว่าที่จะหวังแต่การ เพิ่มปริมาณของอัตรากำลังของศึกษานิเทศก์ ซึ่งกระทำได้ยากมากในสภาพเศรษฐกิจของประเทศไทยปัจจุบัน และศึกษานิเทศก์ที่มีหน้าที่ในการ นิเทศการศึกษาโดยตรงก็คือ ศึกษานิเทศก์อำเภอตามทีกล่าวแล้ว ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจ เป็นอย่างยิ่งที่จะศึกษาถึงความคิดเห็นของศึกษานิเทศก์อำเภอและครู เกี่ยวกับทักษะที่พึงประสงค์ ของศึกษานิเทศก์อำเภอ เพื่อ เป็นแนวทางในการพัฒนาศึกษานิเทศก์อำเภอให้มีทักษะที่พึงประสงค์ ของผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของศึกษานิเทศก์อำเภอและครู เกี่ยวกับทักษะที่พึงประสงค์ของศึกษานิเทศก์อำเภอ ในเขตการศึกษา 1.
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของศึกษานิเทศก์อำเภอและครู เกี่ยวกับทักษะที่พึงประสงค์ของศึกษานิเทศก์อำเภอ ในเขตการศึกษา 1

สมมุติฐานการวิจัย

1. ศึกษานิเทศก์อำเภอและครู มีความคิดเห็นเกี่ยวกับทักษะที่พึงประสงค์ในด้านคตินิยม (Conceptual Skill) ของศึกษานิเทศก์อำเภอไม่แตกต่างกัน
2. ศึกษานิเทศก์อำเภอและครู มีความคิดเห็นเกี่ยวกับทักษะที่พึงประสงค์ในด้านมนุษยสัมพันธ์ (Human Skill) ของศึกษานิเทศก์อำเภอไม่แตกต่างกัน
3. ศึกษานิเทศก์อำเภอและครู มีความคิดเห็นเกี่ยวกับทักษะที่พึงประสงค์ในด้านเทคนิค (Technical Skill) ของศึกษานิเทศก์อำเภอไม่แตกต่างกัน

ขอบเขตของการวิจัย

1. ตัวอย่างประชากรคือ ศึกษานิเทศก์อำเภอและครู สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ที่ปฏิบัติงานในเขตการศึกษา 1 ในปีการศึกษา 2525 ซึ่งประกอบด้วย จังหวัดนครปฐม ปทุมธานี นนทบุรี สมุทรปราการ และสมุทรสาคร
2. การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาความคิดเห็นของ ศึกษานิเทศก์อำเภอและครู เกี่ยวกับทักษะที่พึงประสงค์ของศึกษานิเทศก์อำเภอ ซึ่งประกอบด้วย ทักษะ 3 ด้าน ตามทฤษฎีของ โรเบิร์ต แอล แคทซ์ (Robert L. Katz) คือ
 - 2.1 ทักษะในด้านคตินิยม (Conceptual Skill)
 - 2.2 ทักษะในด้านมนุษยสัมพันธ์ (Human Skill)
 - 2.3 ทักษะในด้านเทคนิค (Technical Skill) (10:9)

ประโยชน์ของการวิจัย

1. เป็นแนวทางในการพัฒนาศึกษานิเทศก์อำเภอให้มีทักษะตรงกับความต้องการ

ของผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ

2. เป็นข้อเสนอแนะในการคัดเลือกศึกษานิเทศก์อำเภอให้มีทักษะตรงกับความต้องการของผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ
3. เป็นแนวทางให้ศึกษานิเทศก์อำเภอได้ใช้ผลของการวิจัยปรับปรุง แก้ไขและพัฒนาทักษะของตนเอง
4. ผลของการวิจัยจะช่วยเป็นแนวทาง หลักเกณฑ์ในการสร้างหลักสูตรการฝึกหัดครู โดยเฉพาะอย่างยิ่งหลักสูตรทางด้านการนิเทศการศึกษา

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

1. ทักษะ หมายถึง การที่บุคคลกระทำสิ่งหนึ่งสิ่งใดอย่างคล่องแคล่ว ว่องไว ถูกต้อง ประณีต และแนบเนียน ซึ่งการกระทำนั้นอาจจะแสดงออกมาทางร่างกาย หรือทางสติปัญญา (11:536)
2. การนิเทศการศึกษา หมายถึง การช่วยเหลือ ดูแล ตรวจสอบ แนะนำ สนับสนุน ส่งเสริมและเกื้อกูล เพื่อให้งานฝ่ายวิชาการและฝ่ายธุรการในโรงเรียนหรือแต่ละสายงานได้เกิดผลดี (12:68)
3. ทักษะในการนิเทศการศึกษา หมายถึง ความชำนาญในการปฏิบัติการณ์เทศการศึกษาของศึกษานิเทศก์อำเภอ ในด้านคตินิยม (Conceptual Skill) ด้านมนุษยสัมพันธ์ (Human Skill) และด้านเทคนิค (Technical Skill) ได้อย่างคล่องแคล่ว ว่องไว ถูกต้อง ประณีต และแนบเนียน
4. ทักษะที่พึงประสงค์ หมายถึง ทักษะในการนิเทศการศึกษาของศึกษานิเทศก์อำเภอ ที่แสดงความสามารถ ความชำนาญ ในการปฏิบัติงานนิเทศการศึกษา ในด้านคตินิยม (Conceptual Skill) ด้านมนุษยสัมพันธ์ (Human Skill) และด้านเทคนิค (Technical Skill) ได้อย่างคล่องแคล่ว ว่องไว ประณีต แนบเนียน และเป็นการแสดงออกในทางที่ดี ถูกต้อง เหมาะสม เป็นที่ยอมรับของบุคคลทั่วไป
5. เขตการศึกษา 1 หมายถึง เขตปฏิบัติการทางการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งประกอบด้วย จังหวัดนครปฐม ปทุมธานี นนทบุรี สมุทรปราการ และสมุทรสาคร
6. ศึกษานิเทศก์อำเภอ หมายถึง ข้าราชการครูสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ที่ดำรงตำแหน่งศึกษานิเทศก์และปฏิบัติงานในระดับอำเภอ

7. ครู หมายถึง ข้าราชการครูสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ และทำการสอนประจำอยู่ในโรงเรียนประถมศึกษาในเขตการศึกษา 1

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างประชากร

1.1 ประชากร ประกอบด้วย ศึกษานิเทศก์อำเภอและครู สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ซึ่งปฏิบัติงานอยู่ในเขตการศึกษา 1 เป็นศึกษานิเทศก์อำเภอ 26 คน และครู 13,662 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่างประชากร กลุ่มศึกษานิเทศก์อำเภอ ใช้ศึกษานิเทศก์อำเภอทุกคนเป็นกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งมีจำนวน 26 คน ส่วนกลุ่มครูกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างประชากรโดยใช้สูตรของ ทาโร ยามาเน (13:14) คือ $n = \frac{N}{1+Ne^2}$ เมื่อระดับความเชื่อมั่นเป็น .05 ได้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นครูจำนวน 389 คน โดยกระจายไปตามสัดส่วนจำนวนครูแต่ละจังหวัด แต่ละอำเภอ และกำหนดให้ครูโรงเรียนละไม่เกิน 5 คน เป็นกลุ่มตัวอย่าง เลือกโรงเรียนโดยวิธีจับฉลาก

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยอาศัยแนวในการศึกษาค้นคว้าจากหนังสือ บทความ วารสาร เอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้องและผู้เชี่ยวชาญ

2.2 แบบสอบถาม จัดทำงแบบเป็น 2 ส่วน ทั้งศึกษานิเทศก์อำเภอ และครู โดยแบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งประกอบด้วย เพศ อายุ ตำแหน่ง จำนวนปีที่ทำงานในตำแหน่ง และวุฒิ มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับทักษะที่พึงประสงค์ของศึกษานิเทศก์อำเภอ ซึ่งครอบคลุมถึงทักษะ 3 ด้านคือ

- ทักษะด้านคตินิยม (Conceptual Skill)
- ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ (Human Skill)
- ทักษะด้านเทคนิค (Technical Skill)

มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale)

4 ค่าคือ มากที่สุด มาก น้อย และน้อยที่สุด และแบบแสดงความคิดเห็น

และข้อเสนอนั้น มีลักษณะเป็นแบบคำถามปลายเปิด (Open Ended)

และแบบเลือกตอบ (Multiple Choices)

2.3 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาการวิจัย และผู้ทรงคุณวุฒิตรวจ นำมาปรับปรุง แก้ไข แล้วนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างประชากร

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง และโดยทางไปรษณีย์

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ข้อมูลที่เกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยวิธีหาค่าร้อยละ (Percentage)

ตอนที่ 2 ข้อมูลที่เกี่ยวกับทักษะที่พึงประสงค์ของศึกษานิเทศก์อำเภอ วิเคราะห์โดยวิธีหาค่าร้อยละ (Percentage) และเปรียบเทียบความคิดเห็นของศึกษานิเทศก์อำเภอ และครู เกี่ยวกับทักษะที่พึงประสงค์ของศึกษานิเทศก์อำเภอ โดยทดสอบ ไค-สแควร์ (X^2)

ลำดับชั้นในการ เสนอผลการวิจัย

ผู้วิจัยจะ เสนอผลการวิจัยตามลำดับชั้นดังนี้

บทที่ 1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา วัตถุประสงค์ของการวิจัย สมมติฐานการวิจัย ขอบเขตของการวิจัย ประโยชน์ของการวิจัย คำนิยามที่ใช้ในการวิจัย วิธีดำเนินการวิจัย

บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัยและรวบรวมข้อมูล

บทที่ 4 การวิเคราะห์ข้อมูล

บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายและข้อเสนอนั้น